

SAVOTAN PORTAAT

Päiväkoti Savotan

Varhaiskasvatussuunnitelma

1. HEIKINLAAKSO ALUEENA	3
2. PÄIVÄKOTI SAVOTTA.....	3
3. SAVOTAN ARVOT.....	4
4. TOIMINTA-AJATUS.....	6
5. LAPSIRYHMÄT.....	7
6. VARHAISKASVATUS.....	7
6.1 Varhaiskasvatuksen tavoitteet.....	7
7. KASVATTAJANA SAVOTASSA.....	9
8. KIELEN MERKITYS VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA.....	9
9. VARHAISKASVATUSYMPÄRISTÖ.....	10
10. LAPSELLE OMINAINEN TAPA TOIMIA.....	12
10.1 Leikkiminen.....	12
10.2 Liikkuminen.....	13
10.3 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen.....	14
10.4 Tutkiminen.....	15
11. SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOIOT.....	15
11.1 Matemaattinen orientaatio.....	16
Matematiikka esiopetuksessa.....	17
11.2 Eettinen orientaatio.....	17
Terveys sekä fyysinen ja motorinen kehitys esiopetuksessa.....	18
11.3 Esteettinen orientaatio.....	19
Taide ja kulttuuri esiopetuksessa.....	19
11.4 Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio.....	19
Katsomuskasvatus esiopetuksessa.....	20
11.5 Luonnontieteellinen orientaatio.....	20
Ympäristö ja luonnontieto esiopetuksessa.....	20
11.6 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio	20
12. LAPSEN TUKEMINEN VARHAISKASVATUKSESSA.....	21
13. MAAHANMUUTTAJATAUSET LAPSET.....	22
14. KASVATUSKUMPPANUUS.....	22
15. YHTEISTYÖ.....	23
16. ARVIOINTI.....	26

1. HEIKINLAAKSO ALUEENA

Heikinlaakso on rauhallinen pientaloalue Pohjois-Helsingissä osana Puistolaa. Puistolassa on kolme peruskoulua ja kuusi päiväkotia, joista Savotta ja Nummi sijaitsevat Heikinlaaksossa. Lapsia hoidetaan myös perhepäivähoidossa Puistolan alueella. Leikkipuisto ja kirjasto ovat Nurkan monitoimitalolla. Alueen kaunis luonto Kalkkikallioineen ja metsineen antaa hyvät mahdollisuudet retkeilyyn ja luonnon tutkimiseen.

2. PÄIVÄKOTI SAVOTTA

Päiväkotimme rakennusmateriaalina on käytetty puuta, betonia ja lasia. Se on osittain kolmikerroksinen musta, turvekattoinen metsään rajoittuva rakennus. Päiväkodin katetulla terassilla on useasti käytössä oleva grilli ja ulkopöydät. Piha on tasainen ja siinä kasvaa muutamia puita ja pensaita. Jokaisella lapsiryhmällä on oma ulko-ovi ja eteinen.

Yläkertaan johtavat massiiviset teräsportaat. Yläkerrassa sijaitsevat kaksi lapsiryhmää, 3-5-vuotiaat Tammenterhot ja 6-vuotiaiden esiopetusryhmä Katajanmarjat. Yläkerran ryhmien käytössä on yhteinen leikki- tai askarteluhuone.

Keskikerroksessa sijaitsevat kaksi lapsiryhmää, alle 3-vuotiaat Pajunkissat ja 3-5-vuotiaat Männynkävyt. Tässä kerroksessa on myös keittiö, sali, toimisto, askartelu- tai leikkihuone, lasten leikkinurkkaus, työhuone ja avokeittiö.

Pohjakerroksessa sijaitsevat henkilökunnan sosiaalityilat, huoltotilat, väestösuoja ja tekniset tilat.

3. SAVOTAN ARVOT

Vanhempien arvot

Varhaiskasvatusprosessin aikana vanhemmille tehtiin avoin kysely, jossa tiedusteltiin kolmea asiaa, joita he pitivät tärkeinä lastensa kasvatuksessa päiväkotia Savotassa. Tärkeimpänä vanhemmat pitivät sitä, että heidän lapsensa oppivat ottamaan toiset huomioon. Seuraavaksi tärkeintä oli lasten turvallisuudesta huolehtiminen. Kolmanneksi tärkein arvo vanhemmilla oli rehellisyys.

Lasten arvot

Myös Savotan lapsia haastateltiin ja heiltä tärkeinä arvoina nousivat esiin leikkiminen, äiti, isä ja perhe.

Lasten ja vanhempien arvoja on pohdittu työyhteisön arvokeskusteluissa ja päiväkodin toimintaa on kehitetty arvojen suuntaisesti. Henkilökunta pyrkii lisäämään lasten leikkimahdollisuuksia ja turvallisuusohjeita tarkistetaan säännöllisesti.

Työyhteisön arvot

- TURVALLISUUS
- OIKEUDENMUKAISUUS
- MYÖNTEISYYS

TURVALLISUUS

Lapsi huomioidaan iloineen, suruineen, ajatuksineen ja toiveineen. Lapsilla on mahdollisuus olla sylissä ja heitä rohkaistaan ilmaisemaan omia tunteitaan ja hyväksymään itsensä.

Työyhteisön kanssa päätetään toimintakausittain, missä ryhmissä kukin työntekijä työskentelee. Ryhmät toimivat kolmen hengen tiimeissä, joissa sovitaan yhtenäiset toimintatavat. Tutut aikuiset, säännöt ja sopimukset luovat turvallisuutta lapsille. Vaaratilanteiden varalle on olemassa selkeät toimintaohjeet, mm. lapsen katoamistilanteissa tai tulipalon sattuessa.

Piha-alue tarkistetaan aamuisin ja leikkivälineiden turvallisuudesta huolehditaan korjaamalla rikkinäiset leikkivälineet tai poistamalla ne käytöstä.

Lapsilla on sisätossut ja aikuisilla asianmukaiset työjalkineet liukastumisten estämiseksi. Liikuntatuokioilla salissa lapset ovat paljain jaloin.

Lapset ovat henkilökunnan yhteisvastuulla aamuisin, päivittäisissä ulkoilutilanteissa ja iltapäivisin. Työaikoja suunnitellaan suhteessa lasten hoitoaikoihin. Lasten turvallisuuden takaamiseksi on tärkeää, että henkilökuntaa on paikalla tarpeeksi. Henkilökunta käyttää iltapäivisin lasten nimilistoja, joista yliviivataan kotiin haettujen lasten nimet. Tämä on hyväksi havaittu käytäntö ja varmistaa tiedonkulkua henkilökunnan kesken.

Retkikohteiden valinnassa kiinnitetään huomiota paikan turvallisuuteen ja mahdollisia vaaranpaikkoja pyritään ennakoimaan. Retkillä lapset käyttävät turvaliivejä ja laminoituja lasten nimellä, Savotan nimellä ja puhelinnumerolla varustettuja nimilappuja.

OIKEUDENMUKAISUUS

Henkilökunnan keskuudessa oikeudenmukaisuutta edistetään mm. sopimalla työvuorot ja samalla niihin liittyvät vastuutehtävät kiertäviksi. Henkilökunta osallistuu oman kiinnostuksensa ja mahdollisuuksiensa mukaan yhteisten asioiden hoitamiseen. Koulutuksiin järjestetään osallistumismahdollisuus mahdollisimman monille resurssien puitteissa.

Lapset hyväksytään omina persooninaan ja heillä on keskenään samat oikeudet, velvollisuudet ja säännöt lasten ikätaso huomioiden. Kaikilta edellytetään hyviä käytöstapoja ja muiden huomioimista. Esimerkiksi leikkitilanteissa, joissa muut sulkevat yhden lapsen pois leikistä, lasten kanssa selvitetään mitä on tapahtunut. Heidän kanssaan mietitään miltä tuntuu jäädä leikin ulkopuolelle ja miten toiselle voi saada hyvän mielen.

Ryhmän aikuiset asettavat rajat lapsille, valvovat heitä, puuttuvat kiusaamistilanteisiin ja selvittävät lasten riitoja tarvittaessa yhdessä lasten kanssa.

Ryhmässä on käytössä nimilistoja, joita käytetään vuorojen jakamiseen. Toimintaan pääsee jokainen vuorollaan, esimerkiksi saliin leikkimään, askarteluihin ja tehtävien suorittamiseen.

MYÖNTEISYYS

Päiväkodin ilmapiiri ja henkilökunnan oma toiminta ovat malleina lapsille. Oman työn arvostaminen ja myönteinen asenne työhön tuovat iloa arkeen. Ilo, huumori ja joustavuus ylläpitävät keskinäistä yhteishenkeä ja auttavat jaksamaan työssä. Avoin tiedonkulku ja työyhteisön ristiriitojen selvittäminen edistävät myönteistä ilmapiiriä.

Kiinnitämme huomiota tapaan viestittää asioita ja kunnioitamme perheiden ratkaisuja lasta koskevista asioista. Avoimuus on herkkyyttä kuulla ja eläytyä sekä lasten että aikuisten asioissa. Rohkeus havaita ja ottaa puheeksi vaikeitakin asioita on lasten ja perheiden edun mukaista kasvatustyötä.

4. TOIMINTA-AJATUS

METSÄN LAIDASSA MÖKKI
ILOA PULLOLLAAN.
LEIKKIÄ JA TURVALLISUUTTA
HYVÄ ON KAIKKIEN OLLA!

Esiopetuksen toiminta-ajatus:
LAPSI OPPII AJAN KANSSA
LEIKKIMÄLLÄ JA TEKEMÄLLÄ ITSE.
- AIKUINEN LÄHELLÄ, MUTTA TOISAALTA
RIITTÄVÄN KAUKANA!

5. LAPSIRYHMÄT

Pajunkissat

Alle 3-vuotiaiden ryhmässä keskitymme perusturvallisuuteen arkitoiminnoissa: syliä, leikkiä, huumoria ja pieniä toimintahetkiä kuten liikuntaleikkejä, lauleskelua ja kädentaitoja.

Männynkävyt ja Tammenterhot

3-5-vuotiaiden ryhmissä tärkein toiminta on leikkiminen.

Vuorovaikutuksessa aikuisten ja lasten kanssa panostamme leppoisaan yhdessäoloon, toisten kunnioittamiseen, omatoimisuuden harjoitteluun ja pienryhmätoimintaan. Toiminta sisältää liikuntaa, musiikkia, kädentaitoja, retkiä ja elämyksiä.

Katajanmarjat

6-vuotiaiden kokopäiväryhmässä annetaan esiopetusta neljä tuntia päivässä.

Tarjoamme lapsille leikkimisen, liikkumisen, taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen lisäksi elämyksiä luonnontieteiden, matematiikan ja äidinkielen alueilta.

Keskeisiä opittavia asioita ovat sosiaaliset taidot, toisten huomioiminen sekä omatoimisuus.

6. VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Päiväkoti Savotassa varhaiskasvatuksen tavoitteena on ILOINEN JA LEIKKIVÄ LAPSI! Lapset leikkivät erilaisia leikkejä ja harjoittelevat muiden lasten kanssa yhdessä olemista. Lapsen hyvinvoinnista pidetään huolta koko hoitopäivän ajan huolehtimalla hänen yksilöllisistä tarpeistaan. Häntä kannustetaan oppimiseen ja kehittymiseen ikätasonsa mukaan. Haluamme luoda lapselle sallivan, uusia kokemuksia tarjoavan ja turvallisen ilmapiirin. Kannustavan ilmapiirin luomiseen vaikuttaa vuorovaikutus perheiden, henkilökunnan ja lasten välillä.

Esiopetus

Suunnitelmallista esiopetusta annetaan vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista ja se on osa pedagogista varhaiskasvatusta. Varsinaisessa esiopetuksessa opetettavat asiat perustuvat aikaisemmin opittuun ja niitä kerrataan eri ikäryhmissä lasten tietojen ja taitojen kehittyessä. Lapset leikkivät, tekevät tehtäviä ja askartelevat tilanteesta riippuen yksin, pareittain, pienryhmissä tai kaikki yhdessä.

Esiopetus tukee lapsen kokonaisvaltaista kehittymistä ja edistää oppimista.

Savotan esiopetussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen ja Helsingin kaupungin esiopetussuunnitelmaan, joka sisältää esiopetuksen tarkennetut tavoitteet.

Esiopetus muodostaa jatkumon varhaiskasvatuksesta alkuopetukseen.

(liite 1 Esiopetuksen toimintasuunnitelma)

7. KASVATTAJANA SAVOTASSA

Päiväkoti Savotan henkilökunnan ammatillinen osaaminen luo pohjan lasten kehitystarpeiden tunnistamiselle ja niihin vastaamiselle. Kouluttautuminen lisää tietoa ja auttaa osaltaan työssä jaksamisessa. Lapsille sopivien leikki- ja oppimisvälineiden hankkiminen edellyttää kasvattajilta ajan seuraamista sekä perehtymistä laajaan tarjontaan, ja valitsemaan kulloinkin tarkoituksenmukaisimmat toimintavälineet resurssien puitteissa.

Iloisen kasvatusilmapiirin luominen on ensisijaisesti kasvattajien vastuulla.

Kasvattajilta edellytetään vuorovaikutustaitojen hallintaa yhteistyössä perheiden ja lasten kanssa. Lapsia ja vanhempia kuunnellaan, kunnioitetaan ja tuetaan.

Kasvattajan tehtävänä on asettaa turvalliset rajat ja ohjata lasten toimintaa päiväkodissa. Leikkimisen ilon, motivaation ja haasteellisuuden ylläpitäminen toiminnoissa ovat keskeisiä tavoitteitamme Savotassa.

8. KIELEN MERKITYS VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA

Kieli on väline lapsen ajattelun kehittymiselle ja oppimiselle. Kielen avulla lapsi jäsentää ympäristöään ja muodostaa maailmankuvaansa. Alle 3-vuotiaiden lasten puheen kehittyminen tapahtuu luontaisesti osana perushoitoa mm. lorujen ja laulujen avulla. Pienten lasten leikkimiseen liittyy lasten omaehtoinen liikkuminen ja pienimuotoiset ohjatut yhteisleikit.

Lasten kasvun ja kehittymisen myötä ajattelu ja muisti kehittyvät. Kielen avulla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutukseen liittyvät puhumisen ja kuuntelemisen lisäksi ilmeet, eleet ja kehon liikkeet. Puhumisen harjoittelun ohella yhtä tärkeää on kuuntelemaan oppiminen.

Kasvattajien käyttämä kieli on mallina lapsille ja täsmällisen, hyvän suomen kielen käyttäminen onkin tärkeää lasten puheen kehittymiselle. Kasvattajien tehtävänä on huomata lapsen puheen kehityksen viivästyminen ja ohjata lapsi tarvittaessa tutkimuksiin. Kieli- ja vuorovaikutus muodostavat perustan Savotan kasvatusympäristölle ja kieli on kommunikation väline kaikilla orientaatioiden alueilla.

Kieli ja vuorovaikutus esiopetuksessa

Lapsen kielellinen tietoisuus on herännyt, kun hän alkaa leikkiä sanoilla ja huomaa äänteitä sekä sanojen alku- ja lopputavuja. Lapsi oppii yhdistämään symboleja, kirjoitettua ja puhuttua kieltä toisiinsa. Tämä on alkua lukemaan oppimiselle.

Esiopetuksessa käytetään mm. kirjain- ja riimikortteja, kerrontakuvia sekä pelejä tukemaan lapsen kielellistä tietoisuutta. Esimerkiksi lasten kanssa mietitään sanojen alkukirjaimia ja äänteitä muistipelin tai kuvakorttien avulla. Tämän tyyppisillä toiminnoilla vahvistetaan lapsen kielen oppimista. Kieli on keskeisessä asemassa uuden oppimisessa. Lapsia opetetaan selvittämään asioita puhumalla sekä ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.

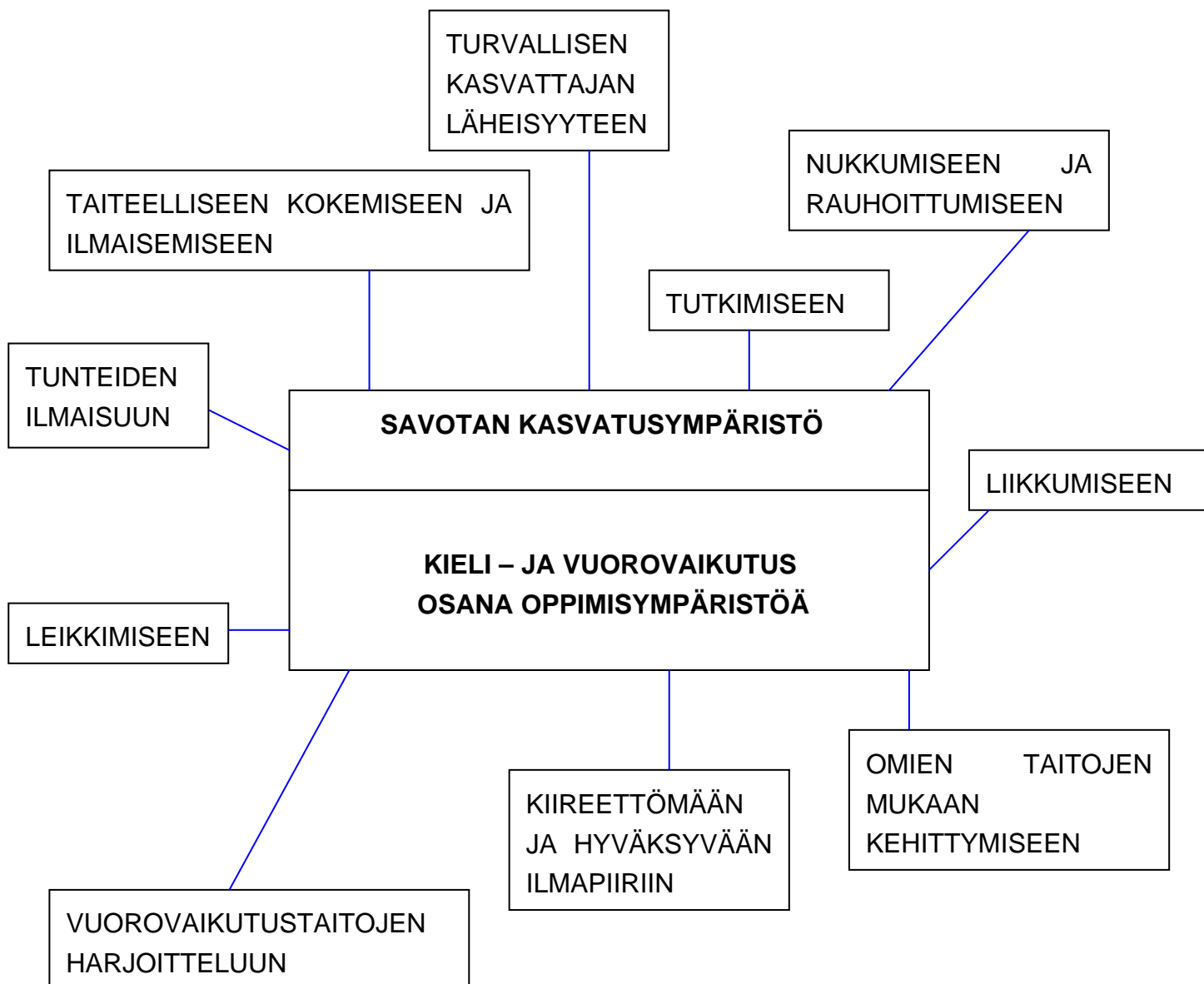
9. VARHAISKASVATUSYMPÄRISTÖ

Päiväkoti Savotan kasvatusympäristö on rakennettu lasten iän ja tarpeiden mukaisesti. Omien ryhmätilojen lisäksi käytetään yhteisiä tiloja, salia, pienryhmähuoneita, pihaa sekä lähimetsää. Henkilökunta huolehtii yhdessä ympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta. Kullakin ryhmällä on tarkoituksenmukaiset tilat lasten hyvinvoinnista, kehityksestä ja kasvusta huolehtimiseen.

Henkilökunnan kesken pohditut kasvatuseriaatteen ja sopimukset luovat lapsille turvallisuutta päivittäiseen toimintaan. Ryhmissä lapset oppivat leikkimään yhdessä ja tulemaan toimeen keskenään. Henkilökunta luo puitteita leikeille ja muuntelee ympäristöä toimintojen mukaan sopivan haasteelliseksi lapsille. Heille annetaan aikaa, tilaa ja välineitä leikkeihin. Monipuoliset leikkivälineet ja materiaalit ovat lasten saatavilla joko vapaaseen tai ohjattuun käyttöön.

Esimerkiksi syksyllä 2006 kahden viikon aikana lapsille annettiin aikaa erityisesti leikkeihin. Salissa katsottiin diasatuja ja sen jälkeen lapset leikkivät näytelmä- ja roolileikkejä. Askarteluhuoneessa leikittiin retkileikkiä, jossa oli telttoja, makuupusseja, leikkinuotio, astioita jne. Henkilökunnan työhuonetta käytettiin Bändi-leikki tilana. Lapset lauloivat mikrofoniiin ja soittivat mm. kitaraa, lasten rumpuja, ksylofonia ja marakasseja. Ryhmissä kiersi vuorotellen laboratorion leikkivälineet, (pipettejä, koeputkia, pieniä pulloja, ym.) joilla lapset saivat tehdä kokeita vedellä, lumella, ruokasoodalla ja eri väreillä jne.

PÄIVÄKOTI SAVOTASSA LAPSELLA ON MAHDOLLISUUS

10. LAPSELLE OMINAINEN TAPA TOIMIA

Lapsi on aktiivinen ja kerää tietoja ja kokemuksia liikkumalla sekä tutkimalla ympäristöään. Jokaisella lapsella on yksilöllinen kehitysrytmi sekä oma tapansa hankkia tietoa haistamalla, maistamalla, näkemällä, tunnustelemalla ja kuulemalla. Lapset tarvitsevat paljon erilaista toimintaa, jotta kaikki pääsevät kokemaan onnistumisia ja oppimisen riemua.

Tietoinen oppiminen ja ymmärtäminen tapahtuvat lapsen ajatuksissa pohdinnan, oivallusten ja harjoituksen tuloksena. Oppiminen alkaa lasta lähellä olevista arkipäivän asioista, ja suuntautuu lapsen kiinnostuksesta ja kyvyistä riippuen yhä monimutkaisempiin ja etäisempiin kokonaisuuksiin. Vertaisryhmä tarjoaa hyvät edellytykset sosiaalisten taitojen harjoitteluun leikkimisessä ja liikkumisessa.

10.1 Leikkiminen

Haluamme päiväkotia Savotassa korostaa leikkimisen merkitystä alle kouluikäisten kasvatuksessa. Kasvattajan rooli leikkien rikastuttajana on tärkeä: hän ohjaa ja on tarvittaessa osallisena lasten leikeissä. Yksi kasvattajan tehtävä leikin ohjaamisessa on erottaa toisistaan vapaa lapsilähtöinen spontaani leikkiminen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen tai toisten kiusaamiseen johtava toiminta. Johdonmukaisen ohjaamisen kautta kasvattaja antaa lapsille selkeitä ja käyttökelpoisia toimintamalleja mm. riitatilanteiden selvittämiseen. Lasten päivittäisten toimintojen suunnittelussa kasvattajat huolehtivat, että leikkimiseen on aikaa, rauhaa ja tilaa.

Esimerkiksi lapset esittivät satunäytelmää Kultakutri ja kolme karhua. Rekvisiittana heillä oli karhupuvut, pöytä, astioita, omenoita, tuolit ja sängyt. Sadun juoni eteni alkuun perinteisesti, mutta lapset lisäsivät näytelmään omia ideoitaan, mm. pikkukarhu pyörtyi järkytyksestä. Näytelmän jälkeen lapset jatkoivat roolileikkiä salissa ja pöytäteatterileikkiä karhuilla.

Leikkiessään lapset harjoittelevat oppimiaan asioita ja ilmaisevat tunteitaan. Leikki

on usein spontaania, kaiken huomion vievää, virkistävää, nautittavaa ja luova tapa oppia. Lasten leikkimieltymykset muuttuvat ja kehittyvät heidän taitojensa mukaan. Lapset yhdistelevät taitavasti omia lelujaan päiväkodin välineisiin ja saavat aikaan hienoja leikkejä.

Hyvälle leikille on ominaista lapsen sitoutuminen leikkiin, mikä auttaa lasta keskittymään yhä pitkäkestoisempaan toimintaan. Leikkiminen kehittää lapsen ajattelua, mielikuvitusta, sosiaalisuutta ja itsetuntoa. Leikkiessään yhdessä muiden kanssa lapsi ratkaisee ongelmia, hänen sanavarastonsa laajenee, ja hän oppii ymmärtämään uusia käsitteitä. Erilaisissa ympäristöissä, kuten ulkona, metsässä tai leikkipuistoissa saadaan vaihtelua lasten leikkimiseen.

Lasten ajatuksia: ” Leikkiminen tarkoittaa, että pidetään hauskaa”.

” Otetaan ystäviä mukaan”.

10.2 Liikkuminen

Liikkuminen tukee lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja terveyttä. Lapsen tietoisuus omasta kehosta lisääntyy ja minäkuva vahvistuu. Lapsen oppiessa perusliikuntataitoja, kuten esim. konttaamaan tai kävelemään, hän oppii samalla hahmottamaan omaa kehoaan.

Liikkumisen avulla kehitetään sosiaalisia taitoja, kasvatetaan lasta rohkeuteen ja luovuuteen sekä itsensä ja tunteidensa ilmaisuun. Tavoitteena kaikessa liikkumisessa on lapsen motoriikan ja liikunnallisten kykyjen kehittyminen. Eri liikuntalajeihin ja -välineisiin tutustutaan lasten iän, mielenkiinnon ja teemojen mukaan.

Päivittäinen ulkoilu on osa perushoitoa, jolloin lapset liikkuvat ja leikkivät omaan tahtiinsa. Lapsilla on mahdollisuus vapaaseen ja ohjattuun liikkumiseen säännöllisesti. Esimerkiksi siirtymätilanteissa paikasta toiseen lapset voivat liikkua eri tavoilla: hyppimällä, konttaamalla, yhdellä jalalla, hiipimällä, takaperin tai kierimällä. Tieto-taito-temppu-peli on mm. hauska tapa liikkua ja harjoitella perusliikuntataitoja.

Sisäliikuntaan on paljon erilaisia liikuntavälineitä, jumppamatto esim. kuperkeikkoja varten, erikokoisia ja -muotoisia patjoja ratojen rakenteluun ja leikkeihin. Salissamme on puolapuut, kiipeilyverkko, renkaat ja köydet lasten käyttöön. Tärkeintä kaikessa liikkumisessa on ilon ja onnistumisen kokeminen!

Lasten ajatuksia: ” Liikkuminen on pelaamista ja leikkimistä”.

” Lihakset venyy”.

” Liikutaan jaloilla”.

10.3 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Lapsella on luonnostaan valmiudet ja tarve taiteelliseen ilmaisuun. Hän käyttää luovasti kieltään, liikkuu kokonaisvaltaisesti, ilmaisee tunteitaan, sukeltaa rooliin ja luo tapahtumapaikkoja helposti (fantasiat). Taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevassa kasvatusympäristössä lapsen itsekritiikki vähenee ja luovuus lisääntyy, kun hän saa maalata, piirtää, muovilla ja askarrella sekä vapaassa että ohjatussa toiminnassa.

Lasten kanssa käydään retkillä ja päiväkodissa lapsille tarjotaan taiteellisia elämyksiä, joista he ammentavat aineksia omaan toimintaansa. Lapsen kanssa pysähdytään ja katsotaan yhdessä, jolloin hän oppii näkemään ja saa ideoita ympäristöstään.

Esimerkiksi talvella on tehty jäätaidetta lasten kanssa. Erimuotoisiin astioihin upotettiin kukkia, vettä lisättiin päälle ja astiat jäädytettiin ulkona. Lopputuloksena oli kauniita jäätaideteoksia ulkokäyttöön tai pöytäkoristeiksi.

Myönteisten kokemusten kautta lapsi voi tuntea mielihyvää ja iloa.

Eri taiteenlajeihin tutustuminen avartaa lapsen kokemusmaailmaa ja kannustaa häntä kokeilemaan rohkeasti omia taitojaan. Henkilökunnan erityistaitoja hyödynnetään toiminnassa.

Lasten ajatuksia:” Taiteessa tehdään hienoja juttuja”.

” Se on maiseman maalausta ja kaunista ulkonäköä”.

10.4 Tutkiminen

Lapsia kannustetaan pohtimaan, tutkimaan ja kyseenalaistamaan asioita. Näissä tilanteissa kasvattaja johdattelee ja antaa tilaa lasten keskinäiselle keskustelulle ja ilmiöiden selittämiselle.

Lasten havainnot ja kokemukset arjen tapahtumista ja ympäröivästä luonnosta ovat arvokasta materiaalia lasten luontaiselle uteliaisuudelle. Kasvattaja ohjaa lapsen työskentelyä hankkimalla materiaaleja ja välineitä tutkimukselliseen toimintaan.

Leikkiessään kesällä ulkona lapset löysivät ihmeellisen ötökän, mitä he tutkivat ja hämmästelivät. Hyönteiskirjasta löytyi Euroopan sarvikuonokkaan kuva ja nimi. Ötökkä oli lapsille arvokas ja sitä varjeltiin tarkasti ja esiteltiin vanhemmille.

Lapsi käyttää kaikkia aistejaan ja koko kehoaan tehdessään oivalluksia ympäristöstään. Tutkimista ilmenee päivittäisissä askareissa, ja lapsi lisää tietoaan kyselemällä. Kasvattajan tehtävänä on etsiä lapsen kanssa vastauksia ja antaa aikaa tutkimiselle.

Lasten ajatuksia: ” Tutkiminen on sitä, että katselee ja arvelee mikä se on”.
” Etsitään jotain”.

11. SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOT

Orientaatiolla tarkoitetaan suhtautumis- tai lähestymistapaa, jolla kukin lapsi ja aikuinen kohtaa ympäröivän maailman ja ratkaisee eteen tulevia ongelmia.

Sisällölliset orientaatiot ovat henkilökunnan työvälineitä, joilla rikastetaan lasten päivittäistä toimintaa. Lapsille avataan mahdollisuuksia löytää itselleen sopivin lähestymistapa elämäänsä. Lapset omaksuvat tietoja ja taitoja, joiden avulla he perehtyvät ja ymmärtävät ympäristöään, ja vähitellen yhä suurempia kokonaisuuksia.

Päiväkodissa ryhmät valitsevat teeman, jota aletaan työstää lasten kanssa. Projektit etenevät ja muuttuvat lasten mielenkiinnon mukaan. Toisinaan koko päiväkodissa on yhteinen aihe, jota käsitellään lasten ikätason mukaan. Teemat voivat huipentua yhteisiin juhliin tai tapahtumiin.

Konkreettisten sisältöjen valinnassa lasten omilla kiinnostuksen kohteilla ja tarpeilla on ratkaiseva merkitys. Kasvattajilta vaaditaan herkkyyttä tunnistaa eri-ikäisten lasten tarpeet ja kehitysvaiheet sekä muokata toimintaympäristö ja olosuhteet niitä vastaaviksi. Orientaatioiden kautta eri sisällöt yhdistyvät keskenään mielekkäiksi kokonaisuuksiksi.

Esimerkiksi toimintakauden keväällä 2007 teemana on vesi:

- Teemme retken Sea Lifeen
- Tutustumme akvaarion elämään
- Askartelemme omat akvaariot tai maalaamme kuvan kaloista
- Laskemme akvaarion kaloja

(Historiallis-yhteiskunnallinen, luonnontieteellinen, esteettinen ja matemaattinen näkökulma aiheeseen)

11.1 Matemaattinen orientaatio

Matematiikka kuuluu päiväkodin arkipäivään ja kasvattajien tehtävänä on tehdä oppimisesta hauskaa. Esimerkiksi lasten kanssa leikitään kioskileikkiä välipalaa jaettaessa. Heidän kanssa mietitään, paljonko he saisivat rahasta takaisin, jos välipala kioskillä maksaa esimerkiksi euron ja lapsella on leikisti kaksi euroa. Lapset omaksuvat asenteensa matematiikkaan ympäristöstään, osittain myös päiväkodin kasvattajilta.

Numeroihin ja peruskäsitteisiin tutustutaan leikeissä, perushoitotilanteissa ja esiopetuksessa. Matematiikan peruskäsitteitä ovat esim. geometriset muodot, kuten kolmio, nelikulmio ja ympyrä sekä aikaan liittyvät käsitteet, kello ja vuodenajat. Lapset osallistuvat työtehtäviin, mm. pöydän kattamiseen, leipomiseen ja lelujen järjestelyyn, jolloin numerot ja lukukäsite tulevat vähitellen tutuiksi arkiaskareissa.

Matematiikka esiopetuksessa

6-vuotiaiden matematiikan oppimista syvennetään esiopetuksen oppitunneilla, liikkumalla, leikkimällä ja tutkimalla. Matemaattisiin peruskäsitteisiin tutustutaan eri toimintojen kautta edeten helposta vaikeampaan.

Vuodenaikoja ja ajan kulumista seurataan käyttäen apuna päivärytmiä, kalenteria ja lähiympäristön havainnointia. Lapset oppivat tärkeitä taitoja, kuten ongelmanratkaisua, vertailua, päättelyä ja laskemista. Välineinä käytämme esimerkiksi multilink-palikoita, kyniä, legoja sekä noppereita. Kauppa- ja kioskileikeissä lapset tekevät ostoksia ja käsittelevät leikkirahaa maksuvälineenä. Leikkiympäristö on täynnä geometrisia muotoja, joita lapset oppivat huomaamaan ja tunnistamaan aikuisen avulla. Lapset voivat harjaannuttaa taitojaan myös noppapelien, pelikorttien ja muiden matemaattisten välineiden avulla. (Uno-kortit, Lukopelit)

Pysäkkityöskentelyssä lapset toimivat eri kohteissa annettujen ohjeiden mukaan. Lapset siirtyvät pysäkiltä toiselle tietyssä järjestyksessä ja tekevät muistiinpanoja. Pysäkit ovat tehtäväpisteitä, joita lapset kiertävät ohjeen mukaan. Lapset jaetaan pieniin ryhmiin. Joka pysäkillä on oma tehtävänsä ja kaikilla pysäkeillä pysähdytään.

Lasten ajatuksia: ” Matematiikka on $2+2 = 4$ ”.

” Tehdään läksyjä”.

11.2 Eettinen orientaatio

Päiväkotimme eettisen orientaation lähtökohtana ovat vanhempien kanssa yhteisesti sovitut toimintaperiaatteet. Perheiden kanssa sovitaan lapsikohtaisesti, mitä asioita kunkin lapsen kohdalla harjoitellaan käytännön tilanteissa. Lapsen kuunteleminen ja hänen ajatustensa arvostaminen ovat tärkeitä. Arkielämän kokemukset antavat pohjan lapsen eettisen ajattelun kehitykselle. Oppiessaan hyväksymään itsensä lapsi oppii hyväksymään ja arvostamaan myös muita ihmisiä ja luontoa.

Eettinen orientaatio on erilaisuuden hyväksymistä ja oman toiminnan seurausten ymmärtämistä. Lapsilta edellytetään sovittujen sääntöjen noudattamista lasten ikätaso huomioiden. Ryhmätilanteet tarjoavat oivallisia tilanteita lasten ratkaisuille oikean ja väärän suhteen. Oman käyttäytymisen syiden ja seurauksien oppiminen on mahdollista aidoissa arkipäivän tilanteissa.

Harjoitteleminen lasten kanssa ystävyyssuhteiden solmimista ja hyvänä kaverina olemista. Kädestä pitäen opetetaan anteeksi pyytämistä ja antamista mm. riitatilanteissa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä lasten minäkuva vahvistuu ja lapsi sisäistää hyviä käyttäytymistapoja. Lapsen itsetunnon kehittymistä tuetaan kuuntelemalla lasta ja keskustelemalla hänen kanssaan.

Terveys sekä fyysinen ja motorinen kehitys esiopetuksessa

Terveyskasvatuksella ohjataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä. Lapsen hyvään terveyteen kuuluu monipuolinen ruokavalio sekä riittävä lepo ja ulkoilu, jotka vaikuttavat myös lapsen kasvuun ja kehitykseen. Kaikkia ruokia opetellaan syömään. Hyvää hygieniaa ja kehon puhtauteen liittyviä asioita harjoitellaan jokapäiväisissä tilanteissa. Käsiä pestään säännöllisesti: esim. aamuisin lapset käyvät pesemässä kätensä päiväkotiin tultuaan. Henkilökunta on mallina lapselle niin terveys- kuin muussakin kasvatuksessa.

Savotassa lapsilla on mahdollisuus liikkua niin sisällä kuin ulkonakin. Päiväkodin sali ja piha sekä lasten saatavilla olevat liikuntavälineet mahdollistavat mielekkään ja monipuolisen päivittäisen liikkumisen. Lisäksi lähimetsät, puistot ja Puistolän peruskoulun liikuntakenttä tuovat liikkumiseen erilaisia haasteita.

Ohjatussa liikunnassa eri liikuntamuodot vaihtelevat vuodenaikojen mukaan. Mahdollisesta uimakoulusta ja muista päiväkodin ulkopuolella tapahtuvista liikunta retkistä sekä Nuoren Suomen Vauhtivarvas-tempaukseen osallistumisesta sovitaan erikseen vuosittain.

11.3 Esteettinen orientaatio

Lapsi saa eri aistiensa kautta elämyksiä: hän voi tuntea, haistaa, maistaa, kuulla ja nähdä. Omakohtaisen kokemisen kautta hänelle kehittyy oma näkemys kauneudesta ja harmoniasta. Mielikuvitus ja sadut ovat keskeisessä asemassa esteettisten elämysten tarjoamisessa. Lapsen leikinomainen osallistuminen taiteen tekemiseen avartaa näkemystä omasta kulttuurista ja kehittää lapsen ilmaisutaitoja.

Taidekasvatuksessa lapsi tutustuu eri taidemuotoihin, kuten kuvalliseen ilmaisuun, kädentaitoihin ja musiikkiin. Lapsille suunnatut teatteri- ja musiikkiesitykset innostavat lapsia kokeilemaan itsekin eri soittimia ja tekemään omia esityksiä. Aikuiset luovat edellytykset taiteen tekemiseen. Lapsia motivoidaan kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja harjoittelemaan eri välineiden käyttöä.

Taide ja kulttuuri esiopetuksessa

Teemat ja projektit mahdollistavat monipuolisen taiteellisen tekemisen ja kokemisen. Taiteen tekemisessä yhdistyvät ilo, leikki ja onnistumisen kokemukset. Vierailut museoihin, teatteriesityksiin ja konsertteihin tutustuttavat lapset kotikaupungin kulttuuritarjontaan.

6-vuotiaat tuottavat musiikkia yksin ja yhdessä toisten lasten kanssa. Omassa ryhmässä lauletaan ja leikitään yhdessä laululeikkejä sekä käytetään erilaisia rytmisoittimia. Päiväkodissa pidetään myös yhteisiä lauluhetkiä.

Kuuntelemista harjoitellaan mm. luontoretkillä kuuntelemalla luonnon ääniä.

Musiikkia käytetään myös musiikkimaalauksessa, päivälevon aikana, itseilmaisussa tai liikuntatuokion rentoutuksessa.

11.4 Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio

Lapsille annetaan tietoa kristillisestä uskonnosta juhlapyhien kautta mm. vastaamalla lasten kysymyksiin. Kasvatuskeskusteluissa sovitaan yhdessä perheiden kanssa lasten osallistumisesta päiväkodin kirkkoretkiin tai hartaushetkiin.

Päiväkodissa vietetään joulua ja pääsiäistä ja kerrotaan niihin liittyviä Raamatun kertomuksia. Lasten kanssa lauletaan perinteisiä joululauluja sekä hengellisiä

lasten lauluja. Lasten uskontoa koskeviin kysymyksiin pyritään vastaamaan helppotajuisesti. Joskus päiväkodissa järjestetään pienimuotoisia hiljentymis- tai hartaushetkiä, joissa pappi tai seurakunnan lapsityöntekijä on mukana.

Arkipäivän tilanteissa lapsia opetetaan kunnioittamaan muiden ihmisten erilaisia vakaumuksia ja uskonnollisia tapoja. Perheiden lähipiirissä vietetyt häät, ristiäiset ja hautajaiset voivat heijastua lapsen päiväkotipäiviin. Lasten kanssa käydään läpi heidän omia kokemuksiaan.

Katsomuskasvatus esiopetuksessa

Esiopetuksessa lasten kanssa pohditaan juhlapyhien merkitystä ja perinteisiä tapoja. Lasten kanssa käydään kirkossa ja osallistutaan seurakunnan järjestämiin muihin tapahtumiin, retkiin, kirkkovierailuihin ja urkukonsertteihin.

Katsomuskasvatusta toteutetaan lapsen kodin vakaumusta kunnioittaen.

11.5 Luonnontieteellinen orientaatio

Lapsille tarjotaan mahdollisuuksia kokea ja toimia luonnossa, hankkia leikin kautta elämyksiä sekä havainnoida omaa ympäristöään. Luontoretkillä tutustutaan eri vuodenaikoihin ja opetellaan suojelemaan luontoa. Arkipäivään kuuluu kierrätyksen harjoittelu. Luonnonmateriaalia hyödynnetään askarteluissa ja kädentaidoissa. Kokeilut luonnonmateriaaleilla ja tulosten havainnointi auttavat lapsia ymmärtämään luonnon ilmiöitä.

Ympäristö ja luonnontiede esiopetuksessa

Lapset tutustuvat eri vuodenaikoihin ja aikakäsitteisiin seuraamalla kalenteria ja tarkkailemalla säätä. Metsäretkillä tutkitaan luontoa ja tehdään erilaisia kokeiluja käyttäen apuvälineinä luppeja ja mikroskooppia. Lapsia opetetaan suojelemaan luontoa pitämällä ympäristönsä siistinä. Jätepaperit lajitellaan kierrätyslaatikkoon ja maitopurkit huuhdellaan keittiöön, missä ne kuivatetaan ja pakataan kierrätykseen.

11.6 Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio

Päiväkodissa vietetään teemoihin liittyviä juhlia ja tapahtumia. Syksyisin voidaan järjestää erilaisia juhlia ja tapahtumia, kuten esimerkiksi sadonkorjuu juhlat.

Tällöin tarjolla voi olla maistiaisista syksyn sadosta, yhteisiä leikkejä ja jokin yllätys lapsille kuten esimerkiksi Muumimamma ja jättikurpitsa. Pääsiäistapahtumassa saattaa vieraila esimerkiksi Jänis - Loikkeliini ja pitää lapsille loikkakilpailut, mikä on myös hauska yllätys lapsille.

Lapset tutustuvat lähimetsiin (Roosin mäki, Kalkkikallio) ja leikkipuistoon Heikinlaaksossa. Katajanmarjojen esiopetusryhmän lapset tekevät eniten retkiä kotikaupungin eri kulttuurikohteisiin kuten esimerkiksi Annan-taloon ja Oopperaan. Koko päiväkodin lapset retkeilevät mm. Arabian tehtaalla, Seurasaarella ja Korkeasaarella. Retket voivat liittyä jo olemassa olevaan teemaan tai uusi teema voi alkaa retkestä.

12. LAPSEN TUKEMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Kun lapsella havaitaan erityistä tuen tarvetta, on kasvattajan tehtävänä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ottaa asia esille vanhempien kanssa. Tarpeen vaatiessa aloitetaan, vanhempien luvalla, yhteistyö kiertävän erityislastentarhanopettajan (kelto) kanssa. Kelto käy seuraamassa lasta ryhmässä ja konsultoimassa henkilökuntaa. Joskus hän osallistuu myös perheiden kanssa käytäviin keskusteluihin, joissa sovitaan yhdessä mahdollisista jatkotoimenpiteistä, kuten esim. puhe-, toiminta- ja fysioterapeutilla käynnistä. Mahdollisuuksien mukaan terapeutit tulevat päiväkotiin antamaan konkreettisia toimintaohjeita henkilökunnalle ja vanhemmille.

Yhteistyössä vanhempien, päivähoiton henkilökunnan ja lasta kuntouttavien tahojen kanssa lapselle laaditaan kuntoutussuunnitelma. Se on osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa, johon kirjataan, miten lasta tuetaan päiväkodin arjessa. Vanhempien kanssa pidetään sovituksi seurantapalavereja. Tarpeen vaatiessa lapsen ryhmälle voidaan anoa ryhmäkoon pienennystä tai lapselle paikkaa erityisryhmässä. Lasten neuvolakäyntien yhteydessä perheet saavat tukea vanhemmuuteensa ja apua pulmatilanteissa.

Tukea tarvitsevan esiopetuksessa olevan lapsen esiopetussuunnitelmaan (Leops) kirjataan lapsen erityisen tuen tarpeet. Jos esikoululaisen koulun

aloittaminen mietityttää, kouluvalmiusarvioinnin tekee lähikoulun koulupsykologi tai jokin muu lasta kuntouttava taho.

13. MAAHANMUUTTAJATAUSTAISET LAPSET

Maahanmuuttajalasten suomen kielen oppiminen tapahtuu arkisissa toiminnoissa päivähoitossa. Pienryhmätoiminta tukee lasten suomen kielen oppimista. Tavoitteena on, että lapsi oppisi suomen kielen niin, että hän kykenee ilmaisemaan itseään sekä ymmärtää ja tulee ymmärretyksi erilaisissa tilanteissa suomenkielisten lasten kanssa. Jokaiselle lapselle laaditaan oma suomi toisena kielenä-suunnitelma ja kielen oppimisen kehitystä seurataan noin puolen vuoden vuoden välein.

Henkilökunnalla on käytössään erilaisia tehtäviä, kuten Kettu- ja Lumiukko-tehtävät, joiden avulla seurataan kielen kehitystä. Suomen kielen oppimisen tukena käytetään myös paljon kuvia. Lapselle voidaan näyttää kuva esim. leikkivästä lapsesta, jolloin hänen on helpompi ymmärtää mistä toiminnasta on kysymys.

Suomi toisena kielenä -opettaja (S-2-opettaja) voi tarvittaessa konsultoida henkilökuntaa. Maahanmuuttajalapsen aloittaessa päivähoiton käydään vanhempien kanssa aloituskeskustelu tulkin avustamana. Tällöin saadaan tietoa perheestä ja lapsesta sekä kerrotaan vanhemmille päivähoitosta. Perheiden toiveita pyritään toteuttamaan ja perheiden kanssa sovitaan erilaisista toimintatavoista. Vastuu maahanmuuttajalasten oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä ovat ensisijaisesti perheillä.

14. KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus Savotassa perustuu henkilökunnan ja vanhempien molemminpuoliseen kuuntelemiseen ja rehellisyyteen. Päivittäiset tapaamiset vanhempien kanssa ovat tärkeitä. Lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyviä asioita pohditaan yhdessä vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa. Asiat kirjataan joko lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan (Lapsen vasu 0-5-v.) tai lapsen esiopetussuunnitelmaan (Leops 6-v.).

Osa henkilökunnasta on saanut koulutusta varhaisesta vuorovaikutuksesta ja kasvatuskumppanuudesta. Koulutus on avannut uusia näkökulmia ja tuonut tullessaan uusia käytäntöjä työhön. Tiedonkulku on yksi tärkeimmistä kasvatuskumppanuuden sisällöistä. Haluamme rohkaista vanhempia avoimeen keskusteluun lasta koskevista asioista. Arvostamme vanhempia omien lastensa asiantuntijoina. Vanhemmat ovat tervetulleita tutustumaan päiväkodin arkeen.

Päivähoidon aloitus Savotassa

Päivähoito aloitetaan pehmeällä laskulla. Ennen hoitosuhteen alkua omahoitaja käy tutustumiskeskustelun joko päiväkodissa tai mikäli se perheille sopii, lapsen kotona. Kotikäynnin yhtenä tarkoituksena on luoda lapselle mielikuva hoitajasta. Se helpottaa lasta kiintymyssuhteen luomisessa päivähoiton aloitusvaiheessa. Sopimuksen mukaan vanhemmat tutustuttavat lapsensa päiväkodin arkeen 1-2 ensimmäisen viikon aikana.

Alle 3-vuotiaiden ryhmässä on käytössä omahoitajuusperiaate. Toimintakauden alussa lapset jaetaan kolmeen pikkuryhmään ja jokaisella ryhmällä on oma hoitaja. Henkilökunta on yhdessä vastuussa kaikista lapsista ja omahoitajuus toteutuu parhaiten silloin, kun kaikki ryhmän työntekijät ovat paikalla. Esimerkiksi aikaisin aamulla ja myöhään iltapäivällä lapset eivät välttämättä kohtaa omaa hoitajaa tulo- tai lähtötilanteissa.

Muita kasvatuskumppanuutta tukevia yhteistyömuotoja ovat keskustelut, joissa laaditaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, vanhempainillat sekä yhteiset juhlat ja tapahtumat. Uusille vanhemmille järjestetään tutustumisilta touko-kesäkuussa ja syksyisin ryhmät pitävät omat vanhempainillat.

15. YHTEISTYÖ

Alueen päiväkodin johtajat ja perhepäivähoidon ohjaajat tapaavat säännöllisesti yhteisissä palaverissa. Niissä käsitellään oman päivähoitoalueen sekä päivähoiton vastualueen asioita. Palaverissa valitaan mm. lapsia vapaille päivähoitopaikoille. Alueen päiväkodit tekevät yhteistyötä lainaamalla roolivaatteita, soittimia ym. välineitä toisilleen.

Eri päiväkotien henkilökunnalle järjestetään joskus yhteisiä koulutuksia. Keittäjä, ruokapalvelutyöntekijä ja päiväkotiapulaiset osallistuvat säännöllisesti alueen laatupiireihin ja kehittävät omaa työtään.

Alueen päiväkodeissa järjestetään varahoito lapsille, jotka tarvitsevat sitä oman päiväkodin henkilökunnan koulutuspäivien vuoksi. Päiväkodit toimivat myös perhepäivähoidon varahoitopaikkoina. Yhteistyö näkyy loma-aikoina, jolloin toimintaa keskitetään lasten hoitotarpeiden mukaan. Kesäisin alueella päivystää yksi päiväkotia, johon sijoitetaan tarvittava henkilökunta ja hoitoa tarvitsevat lapset. Joulun aikaan päivystää yksi tai kaksi päiväkotia samoin perustein.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja kartoittaa päiväkodin erityistä tukea tarvitsevien lasten tilannetta.

Kun lapsi menee neuvolaan 3- ja 5-vuotiaana, hän saa mukaansa päiväkodissa täytetyn ”Päivähoidon kuvaus lapsesta” -lomakkeen, jonka vanhemmat vievät omalle terveydenhoitajalle. Vanhemmat tekevät myös itse vastaavanlaisen kuvauksen omasta lapsestaan. Terveydenhoitaja kirjaa päiväkodin lomakkeeseen omia havaintojaan ja vanhempien mukana lomake palautuu päiväkotiin. Terveydenhoitaja vierailee kerran toimintakaudessa päiväkodissa, jolloin arvioidaan yhteistyötä ja sovitaan uusista käytännöistä.

Lastentarhanopettajat ja alkuopettajat tekevät syksyisin alueellisen esi- ja alkuopetuksen toimintasuunnitelman (liite 2). Yhteisissä tapaamisissa sovitaan syksyisin, mitkä päiväkodit ja koulut tekevät yhteistyötä keskenään seuraavan toimintakauden aikana. Savotan kummiluokkalaiset ovat käyneet vierailulla Savotassa ja esiopetusryhmä käy vuorostaan tutustumassa koulumaailmaan. Vuosittain toteutetaan Puistolän alueen yhteinen liikuntarieha, joka saa nimensä vuodenajan mukaan (syys-, talvi- tai kevätarieha).

Koulujen erityisopettajat tai psykologit käyvät keväisin keskustelua henkilökunnan kanssa tulevista koululaisista ja koululuokkien muodostamisesta. Asiasta tiedotetaan vanhemmille erikseen. Koulupsykologit tekevät koulutulokkaille koulukypsyystestejä tarpeen mukaan.

Koillisella päivähoitoalueella toimii yksi esiopetuksen oppilashuoltoryhmä. Ryhmä kokoontuu noin kaksi kertaa vuodessa ja tekee ennaltaehkäisevää työtä. Sen tehtävänä on huolehtia esiopetuksen oppilashuollon toteutumisesta ja etsiä ratkaisuja erityistä tukea tarvitsevien lasten auttamiseksi. Oppilashuoltoryhmä edistää kasvatusympäristön turvallisuutta ja kehittää oppilashuoltotyötä. Alueen esiopetuksen oppilashuoltoryhmän jäsenet valitaan toimintakausittain eri alojen asiantuntijoista. (Liitteessä 2 on mainittu oppilashuoltoryhmän jäsenet 2006-2007.)

Päiväkoti Savotan oppilashuoltoryhmään kuuluu päiväkodin johtaja esiopetusryhmän lastentarhanopettajat sekä alueen kiertävä erityislastentarhanopettaja. He tapaavat syksyisin ja tarkistavat esiopetuksessa olevien lasten erityisen tuen tarpeita. Asiasta tiedotetaan vanhemmille erikseen.

Puistolán seurakunnan lapsityöntekijä pitää päiväkodin henkilökuntaa ajan tasalla seurakunnan tapahtumista. Esiopetusryhmän lapset ovat osallistuneet kirkkohartauksiin ja seurakunnan retkiin. Seurakunnan lapsityöntekijä on järjestänyt hartaushetkiä myös päiväkodissa.

Henkilökunta tekee yhteistyötä hoito- ja kasvatustalon oppilaitosten kanssa ja opiskelijat (lastentarhanopettaja, lähihoitaja, sosionomi) käyvät harjoittelemassa päiväkotia Savotassa.

Päiväkoti Savottaan on vanhempien aloitteesta perustettu vanhempaintoimikunta vuonna 2005. Toimikunnassa on puheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja. Kaikki päiväkodin lasten vanhemmat ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Yhtenä toiminta-ajatuksena on, että vanhemmat tutustuvat toisiinsa, mikä lisää viihtyvyyttä ja yhteistä hyvinvointia. Vanhempaintoimikunnan tavoitteissa on myös kirjattu varojen kerääminen lasten toimintaan. Toimikunta on järjestänyt useita hauskoja tapahtumia päiväkodilla. Vanhempaintoimikunta kokoontuu Savotan tiloissa ja joku päiväkodin henkilökunnasta on yhteyshenkilönä paikanpäällä.

16. ARVIOINTI

Kasvattajien tekemä realistinen arviointi tukee tavoitteiden toteutumista ja toiminnan suunnittelua. Henkilökunta arvioi työyhteisön toimintatapoja, yhteisiä tapahtumia sekä lasten arkitoimintoja: leikkejä ja käyttäytymistä sosiaalisissa tilanteissa. Arviointi edellyttää havaintojen tekemistä ja tilanteiden dokumentointia.

Päiväkodin tilojen käyttöä ja tilojen muuntelumahdollisuuksia mietitään tapahtumien ja uusien projektien edessä. Henkilökunnalla on 2 kehittämispäivää vuodessa, viikoittaiset palaverit sekä tarvittaessa iltapalaverit. Lisäksi kunkin ryhmän henkilökunnalla on joka toinen viikko oman tiimin suunnittelupalaveri ja syksyisin ja keväisin aamu- tai iltapäiväsuunnittelu.

Esimies pitää kaikille kerran vuodessa kehityskeskustelun, jossa kukin työntekijä pohtii omaan työhön liittyviä asioita, mm. osaamistaan ja kouluttautumistarvettaan. Vanhemmat, Savotan henkilökunta sekä muut yhteistyötahot osallistuvat lapsen kehityksen ja kasvun seurantaan. Lapsen vasun ja Leopsin suunnitteluun osallistuvat henkilökunta, lapsen vanhemmat ja mikäli tarvetta ilmenee, jokin lasta kuntouttava taho.

Arvioinnissa apuna:

- Lapsen kehittymisen ja oppimisen havainnointi
- Päivittäinen suullinen palaute lapsille ja vanhemmille
- Lapsen Vasu ja sen seuranta
- Lapsen esiopetuksen suunnitelma (Leops) ja sen seuranta
- Erityistä tukea tarvitsevan lapsen kehityksen seuranta
- 3- ja 5-vuotiaiden lasten kuvaukset päivähoitossa (neuvola)
- Lapsen itsearviointi
- Kasvun kansio
- Muu dokumentointi, (valokuvat, tarinat ym.)
- Kehityskeskustelut esimiehen kanssa
- Työnohjaus
- Asiakastyytyväisyys kyselyt
- Suora palaute vanhemmilta

VANHAN PUISTOLAN PÄIVÄKOTIEN JA KOULUJEN YHTEISTOIMINTASUUNNITELMA

Juttua tätä:

**Mihin kummaan meillä on niin
kiire, hoppu ja hätä?**

Saisinko pienen hetken verran

**Ajatuksen siivillä soutaa,
Muistojeni tilkkuvakasta
Kokemuksen avukseni noutaa!
Siihen kokemukseni liitän osaksi
Tuohon ja tähän - ja huomaatkos:
Taas olen oppinut vähän!**

Irene Elomaa – 98

Sisältö

PERUSOSA

1. Koulut ja yhteistyöpäiväkodit

2. Alueen kuvaus

3. Jatkuvuus esiopetuksesta perusopetukseen

3a) Koulujen yhteiset oppilaaksi oton periaatteet

3b) Palautteen ja tiedonvaihdon toteutuminen lukuvuoden aikana

4. LEOPSin siirtymisen periaatteet alueella

5. Yhteistyön tarkennetut alueelliset tavoitteet

5 a) Keskeisimpiä tavoitteita aikuisten väliselle yhteistyölle

5 b) Tavoitteita lasten kanssa tehtävälle yhteistyölle

6. Vakiintuneet yhteistyön toimintamuodot ja sisällöt

VUOSITTAIN TARKISTETTAVA OSA

1. Yhteystiedot

2. Vuosittain sovittavat asiat koskien lapsen siirtymistä perusopetukseen

3. Toimintavuoden erityiset teemat, projektit

4. Toimintakalenteri

5. Muuta

6. Yhteistyön seuranta ja arviointi

PERUSOSA

1. Koulut ja yhteistyöpäiväkodit

Päiväkoti Klaara
Päiväkoti Nummi
Päiväkoti Nurkka
Päiväkoti Savotta
Päiväkoti Vihtori
Päiväkoti Tenava ry
Leikkipuisto Nurkka
Nurkkatien ala-aste
Puistolan ala-aste
Puistolan peruskoulu

2. Alueen kuvaus

Puistolan nimi oli aiemmin Puistokylä, sitten Fastböle. Nimi vakiintui 1925 Puistolaksi. Nimi kuvastaa alueen luonnon läheisyyttä ja puistomaisuutta. Jääkauden jäänteinä alueella kohoavat Kalkkikalliot, jotka antavat upeat mahdollisuudet retkeilyyn ja luonnon tutkimiseen monipuolisen eliöstönsä ansiosta.

Puistola on pientaloaluetta, jossa asuu paljon lapsiperheitä. Valtaosa asunnoista alueella on omistusasuntoja, mutta viime vuosina vuokra- ja asumisoikeusasuntojen määrä on lisääntynyt.

Puistolan alueella toimii kuusi päiväkotia ja kolme ala-asteen koulua. Päivähoitoa tarjoaa myös perhepäivähoito ja päiväkerhotoimintaa seurakunta. Lisäksi Puistolassa on leikkipuisto. Ohjattua iltapäivätoimintaa järjestetään Puistolan ala-asteella, Puistolan peruskoulussa ja seurakunnan kerhoissa.

3. Jatkuvuus esiopetuksesta perusopetukseen

3a) Koulujen yhteiset oppilaaksi oton periaatteet

Noudatamme Helsingin kaupungin perusopetussuunnitelmassa sovittuja periaatteita.

3b) Palautteen ja tiedonvaihdon toteutuminen lukuvuoden aikana

Tavoitteena on luontevien ja henkilöistä riippumattomien yhteistyökäytänteiden luominen ja ylläpitäminen.

4. LEOPSiin siirtymisen periaatteet alueella

Ennen Leopsin siirtymistä kouluun esiopetuksesta vastaava opettaja tarkistaa, että lomakkeessa on huoltajan allekirjoittama lupa suunnitelman siirtämisestä.

Esiopetuksesta vastaava lastentarhanopettaja tai päiväkodinjohtaja toimittaa lapsen esiopetuksen suunnitelmat kouluun tai tulevalle luokanopettajalle tai koulun rehtorille.

Esiopetuksesta vastaava opettaja tai päiväkodinjohtaja tekee kirjallisen koonnin lähetetyistä lomakkeista (tai kopio saatteesta). Koonti säilytetään päiväkodissa.

Alueellisesti sovitaan siirtämisen käytänteistä. Siirtämisessä tulee noudattaa salassapitovelvollisuuksia (esim. ei sähköpostilla).

LEOPS siirtyy kouluun juhannukseen mennessä. Sitä säilytetään koulussa lukollisessa kaapissa ja se palautetaan vanhemmille viimeistään alkuopetusajan päätyttyä.

Lisäksi sovitaan tapaamisista yhteistyöparien kesken, jolloin esikouluopettajat saavat palautetta koulunsa aloittaneista.

5. Yhteistyön tarkennetut alueelliset tavoitteet

5 a) Keskeisimpiä tavoitteita aikuisten väliselle yhteistyölle

Esi – ja alkuopetuksen henkilöstön tutustuminen toisiinsa

Opetussuunnitelmiin tutustuminen

Joustavan ja luontevan, henkilöistä riippumattoman yhteistyön jatkuminen

Sellaisten yhteistyötapojen kehittäminen, joihin on helppo liittyä ja osallistua

Yhteisten toimintatapojen luominen

Yhteydenpito koulun erityisopetuksen ja esiopetuksen välillä

5 b) Tavoitteita lasten kanssa tehtävälle yhteistyölle

Kouluympäristön tutuksi tekeminen lapselle

Kanssakäyminen eri-ikäisten lasten välillä

Koulutulokkaiden pelkojen hälventäminen ja koulukynnyksen madaltaminen

6. Vakiintuneet yhteistyön toimintamuodot ja sisällöt

Alueen esi- ja alkuopettajilla on käytänteenä toimia pareittain. Opettajat yhdessä suunnittelevat sopivat yhteistyömuodot, joita ovat mm. yhteiset opintokäynnit ja oppituki.

Puistolalan ala-asteen koulujen ja päiväkotien opetushenkilöstö tapaa säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Näissä tapaamisissa suunnitellaan yhteistyötä ja arvioidaan, miten se on toteutunut. Opetushenkilöstölle tarjoutuu mahdollisuus tutustua ja keskustella ajankohtaisista työhömmä liittyvistä asioista.

Toukokuussa on perinteisesti järjestetty seuraavan syksyn koulutulokkaiden tutustumistunti. Tuolloin lapset ovat vierailleet tulevassa luokkatilassaan ja mahdollisuuksien mukaan tavanneet tulevan opettajansa ja luokkatoverinsa.

Esi- ja erityisopetuksen yhteistyössä tärkeää on säännöllinen (1-2 kertaa/vuosi) yhteydenpito päiväkodin ja koulun välillä. Tapaamisissa sovitaan niistä muodoista, joilla jo esiopetuksessa voidaan kartoittaa oppimisen erityispulmia ja helpottaa siten lasten koulun aloitusta.

AERO on alueen erityisopettaja. Hänen tehtäviinsä kuuluu mm. erityisluokkien ja erityisoppilaiden alueellinen sijoittelu. Hän tekee myös yhteistyötä opettajien, kotien ja päivähoidon kanssa. Alueen AERO on Liisa Vasamies, Pihlajiston koulu, PL 3511, puh. 050-4013401.

KELTO on kiertävä erityislastentarhanopettaja, joka tekee yhteistyötä päiväkotien ja starttiluokan opettajien kanssa. Hän myös valmistelee alueen erityisluokkavalintoja ja on päättämässä starttiluokkavalinnoista. Alueen KELTO on Synnöve Kuusinen, PL 7990, puh. 310 58232.

MESI – verkko käsittelee monikulttuurisen esiopetuksen kysymyksiä. Vastuhenkilö vierailee päiväkodeissa, joissa on maahanmuuttajataustaisia lapsia. Näillä lapsilla on mahdollisuus esiopetukseen valmistavassa opetuksessa. Päiväkodin johtaja Pipsa Rusama hoitaa alueen MESI-verkkoa, pipsa.rusama@hel.fi, puh. 310 584586, 050-5820497

ENSIO – verkko on esi- ja alkuopetuksen kehittämis- ja yhteistyöverkko. Aluetapaamisia on noin kaksi vuodessa. Alueen yhteyshenkilöt ovat Merja Markkanen, Puistolalan ala-aste merja.markkanen@edu.hel.fi puh. 040-7349057, Anne Syvänen, Päiväkotikoti Savotta, pk.savotta@hel.fi puh. 31058639.

OPPILASHUOLTO - Päiväkoti ja koulu keskustelevat tarvittaessa lapsen kouluun siirtymiseen liittyvistä asioista. LEOPSissa siirtyy myös tietoa koulutulokkaan asioista. 2005 on perustettu esiopetuksen oppilashuoltoryhmä, joka huolehtii esioppilaiden asioista.

Oppilashuoltotyöryhmän tehtävä

- huolehtia esiopetuksen oppilashuollon toteutumisesta päivähoitoalueella
- koordinoita ja kehittää oppilashuoltotyötä
- edistää oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
- etsiä ratkaisuja tukea tarvitsevien lasten auttamiseksi

VUOSITTAIN TARKISTETTAVA OSA

1. Yhteystiedot

Päiväkodit

Klaara

Osoite Mehiläistie 6-8 00750 HELSINKI
PL 75806 00099 Helsingin kaupunki

Telefax 310 58674

Puhelin 310 58672, 310 58673

Johtaja Hilve Hämäläinen

Vastuhenkilö Hilve Hämäläinen

Sähköposti pk.klaara@hel.fi

Nummi

Osoite Kalliotie 1 00760 HELSINKI
PL 76792 00099 Helsingin kaupunki

Telefax 310 57503

Puhelin 310 57500

Johtaja Anna-Maria Weiste

Vastuhenkilöt Marja-Leena Mankinen, Anna-Maria Weiste

Sähköposti pk.nummi@hel.fi

Nurkka

Osoite Nurkkatie 2 00760 HELSINKI
PL 76790 00099 Helsingin kaupunki

Telefax 310 57514

Puhelin 310 57515, 310 57518

Johtaja Anne Lempinen

Vastuhenkilö Kaisa Herrala

Sähköposti pk.nurkka@hel.fi

Savotta

Osoite Puunkaatajantie 00760 HELSINKI
PL 76797 00099 Helsingin kaupunki

Telefax 310 58640

Puhelin 310 58646, 310 58639

Johtaja Kristiina Starkkila

Vastuuhenkilö Pirjo-Riitta Kaltiala

Sähköposti pk.savotta@hel.fi

Vihtori

Osoite Mehiläistentie 6, 00760 HELSINKI
PL 75802 00099 Helsingin kaupunki

Telefax 310 57497

Puhelin 310 57496, 310 5747

Johtaja Riitta Vahanne

Vastuuhenkilö Marika Pulkkinen

Sähköposti pk.vihtori@hel.fi

Päiväkoti Tenava ry (Ostopalvelupäiväkoti)

Osoite Tenavatie 4, 00760 HELSINKI

Puhelin 0400-805 792

Johtaja, vastuuhenkilö Riitta Puskala

pk.tenavary@pp.inet.fi

Leikkipuisto Nurkka

Osoite Nurkkatie 2, 00760 HELSINKI

Telefax 347 2235

Puhelin 310 57521

Vastaava leikinohjaaja Anneli Mäkinen

Koulut

Nurkkatien ala-asteen koulu

Osoite	Nurkkatie 2, 00760 HELSINKI PL 3509 00099 Helsingin kaupunki
Telefax	310 82845
Koulusihteeri	Maija Isola 310 82841
Rehtori	Maija-Leena Hyrkäs-Järvelä 310 82840
Vastuhenkilö	Tanja Rimpeläinen tanja.rimpelainen@edu.hel.fi
Erityisopettaja	Kirsi Roivainen 3108 2843

Puistolan ala-asteen koulu

Osoite	Puistolan raitti 18, 00760 HELSINKI PL 3513, 00099 Helsingin kaupunki
Telefax	3108 0436
Koulusihteeri	Ritva Syrjälä 3108 2885
Rehtori	Pepita Kaskentaus 3108 2850
Vastuhenkilö	Virpi Simpura virpi.simpura@edu.hel.fi
Erityisopettaja	Tiina Laitinen 050-5740322

Puistolan peruskoulu

Osoite	Koudantie 2, 00760 HELSINKI PL 3514 00099 Helsingin kaupunki
Telefax	310 82523
Koulusihteeri	Maija Isola 310 84093

Rehtori	Harri Reinikainen 310 82521
Vastuuhenkilöt	Sanna Satokangas, Nina Silfver
Erityisopettaja	sanna.satokangas@edu.hel.fi , nina.silfver@edu.hel.fi , Hannu Kovalainen 3108 4084

Päivähoitoalueen esiopetuksen oppilashuoltoryhmän kokoonpano

ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLTORYHMÄN JÄSENET TOIMIKAUDELLA 2006-2007

Koilliselle alueelle on perustettu yksi esiopetuksen oppilashuoltoryhmä ja siihen kuuluvat seuraavat jäsenet:

4 päivähoitoalueen päällikköä

Urpo Lappi, Ulla Peitsaari, Kirsi Mustila, Eeva Tiihonen

4 kiertävää erityislastentarhanopettajaa

Erja-Maria Jalastie-Kettunen, Mari Haapio,
Synnöve Kuusinen, Päivi Syrjälä

1 S2-lastentarhanopettaja (suomi toisena kielenä)

Kirsi Halonen

4 lastensuojelun sosiaalityöntekijää

Tuula Tekoniemi-Peltonen, Terhi Stenström, Pirjo Holm,
Tarja Mäkinen

1 perheneuvolan aluepäällikkö

Marjo Ruismäki (sijaisena johtava psykologi Jaana Turunen)

3 terveydenhoitajaa

Jaana Lehtinen, Leena Mäkinen, Riitta Salonsalmi

2 terveystieteiden psykologia

Anneli Siltanen, avoin

2. Vuosittain sovittavat asiat koskien lapsen siirtymistä perusopetukseen

LEOPS siirtyy kouluun juhannukseen mennessä. Sitä säilytetään koulussa lukollisessa kaapissa ja se palautetaan vanhemmille viimeistään alkuopetusajan päätyttyä.

Lisäksi sovitaan tapaamisista yhteistyöparien kesken, jolloin esikouluopettajat saavat palautetta koulunsa aloittaneista.

Tarvittaessa vanhempien luvalla järjestetään kouluun siirtymiseen liittyviä keskusteluja.

3. Toimintavuoden erityiset teemat, projektit

Alueen esikoululaisten ja koululaisten (1.luokkien yhteistyökumppanit) yhteinen talvirieha Puistolan peruskoulussa, Koudan kentällä suunniteltu pidettäväksi 14.2.2007.

4. Toimintakalenteri

Alueelliset ENSIO-tapaamiset

Syksyn Ensio-tapaaminen 11.10.2006 Puistolan ala-asteella.

Kevään Ensio-tapaaminen 17.4.2007 klo 14.00 Maatullin ala-asteella.

Vanhan Puistolan esi- ja alkuopetuksen yhteistyötapaaminen

Yhteisen talviurheilupäivän suunnittelu 30.1.2007, Puistolan peruskoululla.

Kevään tapaaminen 24.4.2007 Puistolan ala-asteella.

Yhteistyöparit

Hilve Hämäläinen (pk Klaara) ja Teemu Lappalainen (Puisa)

Marja-Leena Mankinen (pk Nummi) ja Sanna Satokangas (Puispk)
Pirjo-Riitta Kaltiala (pk Savotta) ja Tanja Rimpeläinen (Nurkan a-a)
Raija Kovalainen ja Kaisa Herrala (Pk. Nurkka) ja Liisa Malmivaara (Nurkan a-a)
Marika Pulkkinen (pk Vihtori) ja Katriina Klen (Puisa)
Riitta Puskala (pk. Tenava) ja Liisa Kosonen (Puisa)

5. Muuta

Ei muita asioita lukuvuodella 2006-2007.

6. Yhteistyön seuranta ja arviointi

Syksyn esi -ja alkuopetuksen yhteistapaamisissa asetetaan tavoitteet lukuvuoden yhteistyölle. Toiminnan arviointi pohjautuu yhteistyösuunnitelmaan. Tällöin sovitaan myös tarkemmin yhteistyökumppanit. Kevään tapaamisessa arvioidaan jo tehtyä yhteistyötä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- esitellään, millaista yhteistyötä on tehty
- mietitään, saavutettiinko asetetut tavoitteet
- kuullaan, millaisena lapset ovat kokeneet yhteistyön
- pohditaan, missä onnistuttiin ja mitä voisi tehdä toisin
- tallennetaan saatuja kokemuksia pohjaksi jatkoyhteistyölle
- vaihdetaan kuulumisia uusista kehittämishankkeista eri sisältöalueilla

Vanhemmille tiedotetaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyöstä. Vanhempainilloissa voidaan keskustella tarkemmin yhteistyön sisällöstä.

Yhteistyösuunnitelma on laadittu joustavaksi, ja sitä on mahdollisuus tarkistaa yhteisissä tapaamisissamme.